

Dosarul nr. 3ra-1174/22
2-19120704-01-3ra-09112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată a lui Ion Arteni împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și menținută hotărârea din 11 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 19 iulie 2019, Ion Arteni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 4 martie 2019, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a primit spre examinarea plângerea Alei Valenga privind pretinsa discriminare.

A relatat că petiția menționată a fost examinată în ședința din 6 iunie 2019 a Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, fiind examinate aspectele de fapt reflectate în petiția ce a fost depusă de către Ala Valenga, și anume, sub aspectul existenței hărțuirii pe criteriul de opinie.

În ședință au fost expuse pozițiile părților vizate asupra tuturor aspectelor ce au fost indicate de către Ala Valenga în petiția sa. Ca urmare, de către Consiliul

pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a fost emisă decizia din 6 iunie 2019 (cauza nr. 50/19), prin care a fost stabilit după cum urmează:

- 1) că faptele constatate în pct. 5.10 reprezintă hărțuire pe criteriul de opinie;
- 2) Dl Ion Arteni, vice director medical IMSP SCM nr. 1 își va cere scuze pentru comportamentul intimidant aplicat față de petiționară (în scris), va plasa decizie pe panoul informativ al instituției medicale și va evita fapte similare pe viitor;
- 3) Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale va elabora programe de management a conflictelor (medic - medic; medic - pacient) pentru instituțiile medicale;
- 4) Reclamantul va informa Consiliul, în termen de 10 zile de la recepționarea prezentei decizii, despre măsurile întreprinse;
- 5) Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale va informa Consiliul, în termen de 30 zile de la recepționarea prezentei decizii, despre măsurile întreprinse sau cele planificate în vederea implementării recomandării.

În motivarea celor dispuse, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a indicat că observă o atitudine părtinitoare a lui în raport cu incidentul produs la 10 martie 2018, în care a fost implicată Ala Valenga.

În acest sens, Consiliul a luat act de conținutul a două Formulare nr. 3 (document eliberat de către angajator pentru expertiza capacității de muncă). Primul a fost eliberat la 17 mai 2018, fiind semnat de către Directorul instituției în care petiționara este caracterizată ca fiind responsabilă și profesionistă. Pe când, în cel de-al doilea formular eliberat la 25 iulie 2018, semnat de către dânsul, petiționara este caracterizată ca o persoană care manifestă rețineri la capitolul comportament și având dificultăți de relaționare.

Astfel, Consiliul a indicat că este de opinie că această stare a lucrurilor conturează atitudinea părtinitoare față de Ala Valenga și intenția de a o ofensa și a o face să se simtă vinovată pentru cele trăite. La fel, a fost indicat că Consiliul, analizând obiectiv, nu găsește altă justificare pentru această poziție schimbătoare referitoare la calitățile personale ale petiționarei, în decursul a doar două luni în care petiționara efectiv nu a lucrat și se afla în concediul medical. Totodată, a fost specificat că această acțiune a lui nu este justificată de circumstanțe obiective și s-a recurs la aceasta doar pentru a intimida petiționara și a-i crea un mediu ofensator. Nu în ultimul rând, s-a mai reținut că această atitudine poate fi considerată drept o răzbunare pentru faptul că petiționara a criticat public acțiunile lui (cazul cu cearșafurile) și pentru sesizarea făcută în adresa CNA. În acest fel, se mai argumentează în decizia sus indicată, că Consiliul a stabilit legătura de cauzalitate dintre poziția civică activă a petiționarei și această acțiune de intimidare.

A invocat reclamantul că nu este de acord cu decizia respectivă, considerând-o pasibilă de a fi contestată în modul stabilit de lege și, pe cale de consecință, de a fi anulată ca nefondată.

A evidențiat că Ala Valenga în petiția sa nu a indicat aspecte de fapt, și anume, legate de întocmirea formularului nr. 3 și nici obiect al discuțiilor în cadrul ședinței Consiliului din 6 iunie 2019 nu au reprezentat aceste aspecte de fapt.

Expunerea Consiliului în decizia contestată asupra circumstanțelor în care a fost întocmit formularul nr. 3 din 25 iulie 2018, în lipsa abordării în ședință, este surprinzătoare și în mod cert reprezintă un derapaj de la obiectul ce i-a fost dedus spre analiză prin petiția formulată, precum și discuțiile petrecute în cadrul ședinței.

Mai mult ca atât, nu a fost asigurată verificarea sub toate aspectele a circumstanțelor în care acest formular nr. 3 din 25 iulie 2018, a fost întocmit și semnat.

În acest mod a fost admisă de către Consiliu o argumentare ce nu corespunde realității și în consecință reținerea prin cele dispuse a unui fals.

A precizat că potrivit datelor furnizate de către Serviciul resurse umane a IMSP SCM nr. 1, formularul nr. 3 din 25 iulie 2018 întocmit în privința Alei Valenga nu a fost întocmit și semnat de către dânsul, ci de către un alt reprezentant al administrației instituției.

La fel, a subliniat că potrivit ordinului nr. 299 P din 18 iulie 2018, în perioada 23 iulie 2018 – 10 august 2018, dânsul s-a aflat în concediul anual de odihnă.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 139, 141 Cod administrativ.

A solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, anularea deciziei din 6 iunie 2019 a Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 29 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost atrasă în proces în calitate de persoană terță Ala Valenga.

Prin hotărârea din 11 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea de contencios administrativ inițiată de Ion Arteni.

A fost anulată ca ilegală decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr. 50/19, emisă la 6 iunie 2019.

A fost respinsă ca neîntemeiată cererea de compensare a cheltuielilor de judecată suportate cu titlu de asistență juridică.

La 22 octombrie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 23 februarie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul oficiului poștal, a fost prezentată motivarea apelului.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și menținută hotărârea din 11 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

În consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că formularul nr. 3, invocat drept dovadă a răzbunării reclamantului/intimat, a fost întocmit și semnat de către o altă persoană, după cum a fost stabilit pe parcursul cauzei în instanța de fond, acesta fiind semnat de Vasile Guzun, care la acel moment asigura interimatul funcției deținute de către Ion Arteni.

Prima instanță și instanța de apel au reținut că martorul Vasile Guzun, fiind audiat în ședința de judecată a confirmat că este semnatarul acestui formular, că acest

document a fost elaborat în secția de resurse umane și că Ala Valenga nu i-a relatat despre presiuni din partea lui Ion Arteni.

Totodată, a fost constatat că prin extrasul din ordinul nr. 299 P din 18 iulie 2018 se confirmă faptul că la momentul în care a fost întocmit/eliberat formularul nr. 3 în privința Alei Valenga, Ion Arteni se afla în concediu anual de odihnă.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au considerat că, în condițiile în care, unica probă reținută de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității pentru constatarea faptului de hărțuire pe criteriu de opinie a servit formularul nr. 3 din 25 iulie 2018 și acest formular se confirmă a fi întocmit de o altă persoană decât Ion Arteni, fără a fi probată contribuția acestuia la emiterea acestui formular, nu poate fi imputată reclamantului/intimat fapta de hărțuire a persoanei terțe pe criteriu de opinie.

Prin urmare, prima instanță și instanța de apel au ajuns la concluzia că decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr. 50/19 din 6 iunie 2019 este una ilegală. Or, în cadrul examinării cauzei atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel a fost stabilită certitudinea faptului că formularul nr. 3 din 25 iulie 2018 nu a fost semnat de către Ion Arteni.

La 16 august 2022, prin intermediul poștei electronice, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii, prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată depusă de Ion Arteni.

La 17 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată depusă de Ion Arteni.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o nefondată și ilegală, deoarece instanța de apel a aplicat în mod eronat normele de drept procedural și material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A apreciat critic poziția instanțelor de judecată ierarhic inferioare referitor la faptul că formularul nr. 3 eliberat de către angajator în privința Alei Valenga, la 25 iulie 2018, a fost întocmit și semnat de către o altă persoană, și anume, Vasile Guzun, pe când Ion Arteni se afla în concediul anual de odihnă.

A accentuat că executor al formularului nr. 3 din 25 iulie 2018 este Ion Arteni, astfel, se stabilește contribuția intimatului la emiterea acestui formular.

La fel, a precizat că la ședința de audieri a Consiliului au fost puse în discuție aspectele legate de întocmirea și semnarea formularului nr. 3, unde ambele părți s-au expus vis-a-vis de acest aspect.

Mai mult, atât în cadrul ședinței de audieri a Consiliului, cât și pe parcursul examinării judiciare în prima instanță, Ion Arteni nu a negat implicarea sa în

elaborarea acestui formular, ci doar a obiectat că acesta nu ar fi fost semnat de către dânsul.

A menționat că intimatul Ion Arteni cunoștea că figurează în calitate de executor al acestui formular, iar cele indicate în text sunt notate la solicitarea sa, fapt confirmat prin înscrisul făcut de acesta pe o altă fișă când a solicitat modificările.

A remarcat că în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 56 din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului, sarcina de a proba că faptele invocate nu constituie discriminare, revine persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie, fapt nerealizat de către intimat.

De asemenea, recurentul a considerat că instanța de apel eronat a concluzionat că Ion Arteni, la momentul întocmirii/eliberării formularului nr. 3 în privința Alei Valenga se afla în concediul anual de odihnă, or careva probe în acest sens nu au fost prezentate de către intimat Consiliului și anexate la dosarul administrativ.

Prin urmare, instanța de apel și-a întemeiat decizia printr-o descriere superficială, or ordinul nr. 299 P din 18 iulie 2018, anexat la cererea de chemare în judecată, nu a fost prezentat Consiliului și nu a fost pus în discuție în procesul de examinare a plângerii, nefiind remis Alei Valenga în vederea asigurării dreptului la apărare, principiului contradictorialității și dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din CEDO.

Reieșind din prevederile pct. 60 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012, a evidențiat că această stare a lucrurilor conturează atitudinea părtinitoare față de petiționară și intenția de a o ofensa și a o face să se simtă vinovată pentru cele trăite.

A subliniat că prin emiterea unei decizii de constatare a discriminării, Consiliul și-a exercitat dreptul discreționar în limitele legale și conform scopului acordat prin lege.

Cu referire la prevederile pct. 61 din Regulamentul menționat, recurentul a specificat că prin decizia emisă pe cauza nr. 50/19, a fost constatat că faptele invocate de Ala Valenga constituie hărțuire pe criteriul de opinie.

A mai notat că instanța de apel a concluzionat pripit despre încălcarea prevederilor legale la emiterea actului administrativ contestat.

La 18 noiembrie 2022, în adresa lui Ion Arteni și Alei Valenga a fost expediată copia recursului depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 179), fiind recepționată de Ala Valenga la 5 decembrie 2022, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 180).

Corespondența menționată, care conținea copia recursului depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, expediată în adresa lui Ion Arteni a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 181-182).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Ion Arteni și Ala Valenga nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referințe.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 iunie 2022, în ședință publică (f. d. 151).

La materialele dosarului lipsesc date care ar confirma recepționarea de către recurent a copiei dispozitivului deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Cert este și faptul că la 16 august 2022, prin intermediul poștei electronice, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 171-173).

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului, prin intermediul oficiului poștal, la 26 octombrie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 168).

Se mai constată că la 17 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 174-176).

Astfel, recursul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în

special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu